

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 188g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 94 alin. (1) pct. 6)
din Codul de procedură penală
(*inadmisibilitatea probei care provine dintr-o sursă care nu poate fi
verificată în ședința de judecată*)

CHIȘINĂU

7 decembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 1 august 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 7 decembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 94 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, ridicată de dna Elena Donos și dl Tudor Donos, părți în dosarul nr. 10-33/2022, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Vitalie Moroșanu de la Judecătoria Bălți, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Bălți, sediul central, se află contestația depusă de dna Elena Donos și dl Tudor Donos împotriva unei ordonanțe prin care a fost refuzată declanșarea urmăririi penale. Potrivit petiționarilor, procurorul de caz a refuzat pornirea urmăririi penale pentru că proba prezentată provine dintr-o sursă care nu poate fi verificată.

4. În cadrul examinării contestației, dna Elena Donos și dl Tudor Donos au ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 94 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, potrivit căruia în procesul penal nu pot fi admise ca probe datele care au fost obținute dintr-o sursă care nu poate fi verificată în ședința de judecată.

5. Printr-o încheiere din 29 iunie 2023, Judecătoria Bălți, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26
Dreptul la apărare

„[...]”

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

7. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 94
Datele neadmise ca probe

„(1) În procesul penal nu pot fi admise ca probe și, prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești datele care au fost obținute:

[...]

6) dintr-o sursă care este imposibil de a o verifica în ședința de judecată;

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

8. Autorii excepției au menționat că, în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, procurorul de caz a refuzat audierea unui martor important, pentru că acesta se află peste hotare. De asemenea, procurorul de caz a considerat că înregistrarea discuțiilor cu acest martor prin intermediul rețelelor de socializare nu poate fi admisă ca probă pentru că provine dintr-o sursă care nu poate fi verificată. Totuși, în opinia autorilor excepției, procurorul putea dispune audierea martorului prin intermediul comisiei rogatorii.

9. Autorii excepției notează că articolul 94 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, potrivit căruia în procesul penal nu pot fi admise ca

probe datele care au fost obținute dintr-o sursă care nu poate fi verificată în ședința de judecată, nu prevede în mod exhaustiv care sunt sursele care nu pot fi verificate.

10. Potrivit autorilor, articolul 94 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, astfel cum a fost aplicat în cauza în care s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, instituie ingerințe în articolele 20, 23 și 26 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

17. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de părți în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectele cărora li s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 94 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală. Curtea constată că aceste prevederi nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

19. Curtea a stabilit în jurisprudența sa, ca o condiție de admisibilitate a sesizării privind excepția de neconstituționalitate, și faptul că prevederile contestate trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei (HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, punctul 1 din dispozitiv; DCC nr. 64 din 29 iunie 2023, § 16).

20. Din materialele cauzei, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care autorii excepției au contestat la judecătorul de instrucție o ordonanță a procurorului prin care a fost refuzată pornirea urmăririi penale. Potrivit autorilor excepției, procurorul a aplicat prevederile contestate la motivarea ordonanței contestate. Așadar, Curtea admite că judecătorul de instrucție ar putea aplica dispozițiile contestate în procesul examinării legalității ordonanței procurorului.

21. Curtea constată că, deși autorii excepției au afirmat caracterul contradictoriu al articolului 94 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală cu articolele 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) și 26 alin. (2) (*dreptul la apărare*) din Constituție, în motivarea sesizării aceștia au criticat modul în care prevederile contestate au fost aplicate de procurorul de caz. În special, autorii excepției au notat că procurorul avea competența să dispună audierea martorului prin intermediul comisiei rogatorii.

22. Curtea reiterează că legislația procesual-penală nu poate să exceleze în texte explicative. O dispoziție legală nu poate fi ruptă din sistemul normativ din care face parte și nu poate opera în mod izolat.

Dimpotrivă, ea trebuie citită în coroborare cu celelalte dispoziții legale incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent. Totuși, chestiunile legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 65 din 29 iunie 2023, § 21).

23. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 94 alin. (1) pct. 6) din Codul de procedură penală, ridicată de dna Elena Donos și Tudor Donos, părți în dosarul nr. 10-33/2022, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 7 decembrie 2023
DCC nr. 172
Dosarul nr. 188g/2023